

Stále více se mluví o zálohování PET lahví a plechovek, k tomuto tématu nedávno vyšly dvě studie. Zajímavé jsou také výsledky kontrol ČOI ve vazbě na zákon o obalech. Podnětné výsledky přináší i sociologické šetření agentury Markent, které se zaměřovalo na hodnocení obalů spotřebitelů.

Stanislav D. Břeň

@stanislav.bren@atoz.cz

svetbaleni.cz

svetbaleni

svet_baleni

DOPADY ZÁLOHOVÁNÍ NA OBCE A JAK SPOTŘEBITEL HODNOTÍ OBALY

Důležitou roli PET lahví vůči ostatním typům plastových obalů v systému financování sběru a třídění odpadu potvrdila dopadová studie, kterou s podporou Iniciativy pro zálohování zpracovalo Centrum ekonomických a tržních analýz (CETA). Primárním cílem studie bylo získat data o dopadech plošného zálohového systému PET lahví a plechovek na rozpočty municipalit. Autoři studie tvrdí, že zálohování nebude mít takřka žádný dopad na rozpočty měst a obcí. „V delším horizontu lze očekávat navýšení celkových nákladů obcí a měst v souvislosti se zavedením zálohového systému na PET lahve a plechovky pouze o 0,053 procent, což znamená nárůst nákladů v průměru o 17 korun na občana a rok z rozpočtů obcí a měst. Tento potenciální scénář předpokládá přenesení nákladů spojených s absencí PET lahví a plechovek v současném systému sběru a třídění na města a obce,“ vysvětluje Aleš Rod, ředitel CETA. „Současný systém je potřeba narovnat. PET lahve nyní každý rok více než čtvrt miliardou korun dotují sběr a třídění jiných typů plastů. Systém tak nemotivuje výrobce, kteří uvádějí na trh jiné typy obalů, aby hledali lépe recyklovatelné alternativy. Nemotivuje ani provozovatele třídících linek, aby třídili a hledali další využití i pro jiné typy plastů než PET lahve,“ říká Kristýna Havlígerová, manažerka vnějších vztahů Iniciativy pro zálohování.

ZÁVAZKY V OHROŽENÍ?

Studie poradenské firmy Denkstatt potvrzuje, že při současném systému třídění nemá Česká republika šanci splnit své závazky vůči Evropské unii zadané směrnicí o jednorázových plastech. Ani při dosažení maximální možné efektivity třídících linek podle studie současný systém třídění nezajistí 77% míru sběru PET lahví k recyklaci v roce 2025 a nezabezpečí ani 90% míru zpětného odběru PET lahví k recyklaci závaznou pro rok 2029. „Zveřejněná čísla o aktuální míře sběru v České republice vycházejí z množství PET lahví umístěných do sběrných kontejnerů spotřebiteli. Tato čísla ovšem nereflktují faktory, které reálně snižují efektivitu takového sběru – účinnost třídících linek, jež dosahuje pouze 88 procent, vlhkost PET lahví, nečistoty a zbytky materiálů na PET lahvích. To vše oficiálně uváděnou míru sběru značně snižuje,“ vysvětluje Monika Budiaková, konzultantka společnosti Denkstatt.

Podle studie v současném systému třídění Česká republika požadované cíle Evropské unie nesplní, ani kdyby došlo ke zvýšení efektivnosti třídících linek. „Oficiální statistiky nyní uvádějí sběr PET lahví v ČR na úrovni 81 % na vstupu do do-třídovací linky. To při maximální možné míře účinnosti třídění znamená reálný sběr podle nové metodiky EU lehce nad 70 procent. Dosažení 77 procentního cíle pro rok 2025 by teoreticky vyžadovalo sběr 87,5 procent lahví uvedených na trh, k tomu ale nejsou spotřebitelé nijak motivováni a nestane se tak automaticky samo o sobě,“ říká Stefan Pichler, senior consultant & circular economy service lead společnosti Denkstatt.

Podle Svazu výrobců nealkoholických nápojů by pro splnění závazků Evropské unie nestačilo ani dokonalé vysbírání všech PET lahví uvedených na trh, systém by s ohledem na ztráty v procesu třídění musel vysbírat až 102 % lahví. „Vysbírat více lahví, než je uvedeno na trh, udržitelné nelze. Česká republika tak ve stávajícím systému nemá šanci splnit závazky Evropské unie pro zpětný odběr PET lahví k recyklaci,“ uvádí Jiří Pražan, prezident Svazu výrobců nealkoholických nápojů.

NEJVĚTŠÍM PROHŘEŠKEM ODNOSNÉ TÁSKY

Česká obchodní inspekce vyhodnotila kontroly, které byly zaměřeny na zákon o obalech. V roce 2021 provedla celkem 3323 kontrol a porušení tohoto zákona zjistila ve 110 případech. Za jeho nedodržení pak uložila 71 pokut ve výši 394 000 korun. V 96 případech byl porušen § 3 zákona

o obalech, kdy plastová odnosná taška smí být v místě prodeje výrobků poskytnuta spotřebiteli minimálně za náhradu nákladů, které odpovídají nákladům na její pořízení.

CO SI MYSLÍ SPOTŘEBITEL O OBALECH

V rámci konference Obaly 2022 v dubnu tohoto roku byly prezentovány výsledky výzkumu Hodnocení vybraných charakteristik obalů zákazníky, který v posledním kvartálu 2021 zpracovala společnost Markent. Celkem 78 % respondentů je přesvědčeno o důležitosti používání recyklovatelných obalů. Celých 59 % dotázaných při nákupu nebalených výrobků zapomíná svůj obal a musí si jej kupovat. Přibližně 43 % účastníků výzkumu uvedlo, že se při nákupu zajímá o recyklovatelnost obalu.

Obaly v číslech

50%

spotřebitelů upřednostňuje balené potraviny před těmi u pultu.

51%

českých respondentů se vyhýbá nákupu výrobků na jedno použití.

78%

dotázaných souhlasí s tvrzením „Na obalech by mělo být uvedeno, do jakého kontejneru na tříděný odpad patří“.

Foto: BASF